

POSTANOWIENIE

Dnia 26 lutego 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Kozielowicz

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 26 lutego 2025 r.,
sprawy O. K.

oskarżonego z art.197 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 kk

z powodu kasacji wniesionej przez pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego
od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 26 lipca 2024 r., sygn. akt XVII Ka 533/24

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu

z dnia 5 lutego 2024 r., sygn. akt VIII K 893/20

**oddala kasację jako oczywiście bezzasadną, a kosztami
sądowymi postępowania kasacyjnego obciąża oskarżyciela
posiłkowego A. S.**

[J.J.]

UZASADNIENIE

Rejonowy Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu wyrokiem z dnia 5 lutego 2024 r., sygn. akt VIII K 893/20, uznał O. K. za winnego popełnienia występku z art. 197§ 1 k.k.

Po rozpoznaniu apelacji złożonych od tego wyroku przez obrońcę O. K. i pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej A. S. , Sąd Okręgowy w Poznaniu wyrokiem

z dnia 26 lipca 2024 r., sygn. akt XVII Ka 533/24, zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że na podstawie art. 29 k.k. O. K. uniewinnił od zarzutu popełnienia przestępstwa z art. 197 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k.

Od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 26 lipca 2024 r., sygn. akt XVII Ka 533/24, kasację złożył adwokat P. K. - pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej A. S. . W kasacji zarzucił:

1. rażąco obrażając prawa materialnego, tj. art. 29 k.k., która miała istotny wpływ na treść orzeczenia, poprzez przyjęcie, że O. K. zarzuconego mu czynu zabronionego dopuścił się w usprawiedliwionym przekonaniu, że zachodzi okoliczność wyłączająca winę z art. 29 k.k., mimo że pokrzywdzona A. S. informowała go, że pierwsze spotkanie będzie miało charakter zapoznawczy, a także zaprzeczyła, aby czynności seksualne do których ją zmuszał jej się podobały, jak również aby mógł on odczytać z komunikatów wyrażanych przez pokrzywdzoną, że nie wyraża ona zgody na obcowanie płciowe,
2. rażąco obrażając przepisy postępowania, tj. art. 7 k.p.k., mającą istotny wpływ na treść wyroku, poprzez dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny dowodów zgromadzonych w sprawie co doprowadziło do błędnego przyjęcia, że w sprawie wystąpiły niedające się usunąć wątpliwości, a mimo to Sąd I instancji rozstrzygnął je na niekorzyść oskarżonego O. K. , podczas gdy prawidłowa ocena zgromadzonego materiału dowodowego powinna doprowadzić do wniosku, iż wszystkie wątpliwości w sprawie zostały wyjaśnione przez Sąd I instancji.

Podnosząc te zarzuty **wniósł** o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Poznaniu do ponownego rozpoznania.

Prokurator Prokuratury Rejonowej Poznań – Grunwald w pisemnej odpowiedzi na kasację pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej A. S. , wniósł o

oddalenie tejże kasacji jako oczywiście bezzasadnej (por. pismo z dnia 19 grudnia 2024 r., PR [...]).

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Rację ma Autor pisemnej odpowiedzi na kasację, gdy wnosi o oddalenie kasacji pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej A. S. jako oczywiście bezzasadnej.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego od wielu już lat dominuje stanowisko, że orzekając w trybie kasacji, Sąd Najwyższy nie jest władny dokonywać ponownej oceny dowodów i na podstawie własnej oceny kontrolować poprawności dokonanych w sprawie ustaleń faktycznych. W polskim systemie prawa kasacja jest bowiem nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego podstawy zostały w sposób samoistny określone w art. 523 § 1 k.p.k. i ukształtowane dużo bardziej restrykcyjnie, niż w wypadku zwykłego środka odwoławczego. Zgodnie z treścią wymienionego przepisu kasacja może być wniesiona tylko z powodu uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k. lub innego rażącego naruszenia prawa, jeżeli mogło ono mieć istotny wpływ na treść orzeczenia. Nie można podzielić pierwszego z podniesionych w kasacji zarzutów, tj. rażącego naruszenia prawa materialnego - art. 29 k.k. Obraza prawa materialnego polega na błędnej wykładni przepisu, zastosowaniu nieodpowiedniego przepisu, zastosowaniu danego przepisu mimo zakazu określonego rozstrzygnięcia lub niezastosowaniu normy, której stosowanie było obowiązkowe. Podkreśla się, że zarzut obrazy prawa materialnego będzie skuteczny, gdy nastąpiła niewłaściwa subsumpcja niekwestionowanych ustaleń faktycznych pod przepis prawa materialnego (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 2007 r., sygn. akt III KK 459/06, R - OSNKW 2007, poz. 219). Innymi słowy, zarzut taki można formułować w sytuacji, gdy nie kwestionuje się ustaleń faktycznych (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia

20 kwietnia 2011 r., sygn. akt IV KK 26/11, Legalis). W myśl art. 29 k.k. nie popełnia przestępstwa kto dopuszcza się czynu zabronionego w usprawiedliwionym błędnym przekonaniu, że zachodzi okoliczność wyłączająca bezprawność albo winę. Warunkiem zastosowania tego unormowania jest ustalenie, że błąd był usprawiedliwiony. Pojęcie „usprawiedliwionego błędu” odnosi się zaś do stanu świadomości sprawcy w chwili czynu, a zatem strony podmiotowej czynu. W orzecznictwie ugruntowany jest pogląd, że określenie strony podmiotowej czynu jest „ustaleniem faktycznym”, (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2011 r., sygn. akt KK 96/11, Legalis). A więc kwestie „usprawiedliwionego błędu” siłą rzeczy stanowią element ustaleń faktycznych ze wszystkimi tego konsekwencjami. Również niezasadny jest drugi zarzut kasacji, czyli zarzut rażącej obrazu art. 7 k.p.k. Zasada swobodnej oceny dowodów, o której mowa w art. 7 k.p.k., pozwala sądowi np. na wysnucie wniosków o prawdziwości pewnych faktów na podstawie prawdopodobieństwa ich prawdziwości, uznanie spośród wielu dowodów tylko kilku z nich za wiarygodne, przyznanie dowodom pośrednim takiej mocy dowodowej jak dowodom bezpośrednim, wysnucie z zebranego materiału dowodowego takich wniosków, jakich żadna ze stron nie wysnuła. Podane w tym przepisie kryteria (logika, wiedza i doświadczenie), pozwalają również na dokonanie kontroli przestrzegania przez sąd zasady swobodnej oceny dowodów w konkretnej sprawie, tym samym mają uniemożliwiać tzw. dowolną ocenę dowodów. Słusznie wskazuje Michel Foucault, że od połowy XVIII wieku to sędziemu przypada podjęcie – w jego własnym sumieniu – decyzji co do tego, co jest przekonujące, a co nie w dowodach, które są mu przedstawiane czy to przez prokuratora, czy też przez oskarżonego, ewentualne przez tych, którzy go bronią. „Wartość dowodowa nie jest przecież ustalana przez żaden z góry określony kod, to po prostu sumienie sędziego, które w sobie samym, w swej własnej władzy, w swej własnej suwerenności, czy będzie ona kartezjańska, czy empiryczna, jak chcecie, musi zdecydować, że to a to

faktycznie stanowi dowód, że to a to faktycznie dowodzi prawdy, która jest oczywista i nie do odparcia” (M. Foucault, Zło czynić, mówić prawdę. Wykłady z Louvain, 1981, Kraków 2018, s. 252 – 253). W niniejszej sprawie Sąd Okręgowy w Poznaniu, działający jako sąd drugiej instancji dokonał ustaleń faktycznych odmiennych niż Sąd pierwszej instancji (co do strony podmiotowej czynu). Ponadto uznał, że występują w sprawie nie dające się usunąć wątpliwości, które zgodnie z regułą z art. 5 § 2 k.p.k. rozstrzygnął na korzyść oskarżonego O. K. . Analiza treści zastrzeżeń podniesionych w kasacji w ramach zarzutu naruszenia art. 7 k.p.k., nie pozwala na uznanie, iż doszło do rażącego naruszenia tego przepisu. Sąd Okręgowy w Poznaniu uargumentował swoje stanowisko i z pisemnego uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 26 lipca 2024 r., sygn. akt XVII Ka 533/24, jasno wynika, iż w żadnym obszarze nie wykroczył poza ramy określone przez ustawodawcę w art. 7 k.p.k.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy z mocy art. 535 § 3 k.p.k., rozstrzygnął jak w postanowieniu.

[J.J.]

[a.ł]